

NO. 169

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, AUGUST 28, 1952

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

LETO LIII — VOL. LIII

SAMO TITO IMA PRAVI!

**Kongres komun. partije
bo nastopil proti buržuj-
skim in kominform-
skim doktrinam.**

BEOGRAD. (Specialno poročilo listu NYT). — Dne 19. oktobra se bo pričel v Zagrebu kongres komun. partije Jugoslavije. Glavna naloga tega komunističnega kongresa bo, ojačenje borbe proti buržujskim idejam Zapada in proti sovjetskim idejam birokratske vlade.

Tozadevne misli je razvijal Milovan Djilas v uradnem komunističnem glasilu BORBI. — Djilas pravi, da so jugoslovanski komunisti našli pravo pot v socializmu z ustvaritvijo koncilov tovarniških delavcev in z sodelovanjem delavcev pri vodstvu obratov. Dalje pravi Djilas, da je "buržujška demokracija stvar preteklosti", toda navzlic temu "vseh vrst buržujski, buržujski intelektualci in teoretiki nadaljujejo z istovetjenjem demokracije z državo več strank in parlamentarnim režimom!" Toda glavno bistvo demokracije je v tem, pravi Djilas, kdo odločuje v končni analizi o distribuciji odvisnega dela delavskega razreda. (Torej: demokracija ni država z več strankami in parlamentarnim režimom, temveč je "demokracija" tam, kjer ima samo diktator besedo o končnih odločitvah! Ured.).

Kominformski teoretiki pa so po drugi strani zastrli svoje ideje s plaščem borbe proti kapitalizmu, "toda te ideje vodijo v despotizem in v še veliko huje zasužnjevanje delavstva, kakor ga je kdaj zaslužila buržuazija.

Amerikanec rešuje v Teheranu pereče vprašanje olja

Mossadegh je povabil v ta namen v deželo ameriškega strokovnjaka Jonesa.

TEHERAN, Iran. — Alton Jones, ameriški eksekutivni uradnik petrolejske industrije, je odpotoval z letalom iz Teherana v Abadan, kjer si bo ogledal tamno petrolejsko rafinerijo, ki so največje na svetu. Iransko časopisje vidi v tem dejanju prvi korak proti rešitvi tega problema brez angleške pomoči. — Kakor znano, je iranska vlada lani zasedla te rafinerije.

Jones je povabil v Teheran premier Mossadegh, da bi mu pomagal spraviti nazaj v obrat 1½ bilijondolarsko petrolejsko industrijo, ki je zdaj v zastoju.

HEAT WAVE

**Vremenski
prerok
pravi:**

Danes in ponoči vroče in soparno.

Važni dnevi svetovne zgodovine

Dne 28. avgusta praznik sv. Avgustina.

Kdaj bodo za zaveso delali tako?

PARIZ. — Maurice Thorez jr., 26 let stari sin francoskega komunističnega voditelja, ki je bil pred nekaj dnevi aretiran v zvezi z izgredu proti generalu Ridgwayu, je bil včeraj oproščen.

Program za izobrazbo nepismenega ljudstva v Iranu

**Potrebno opremo za uredničenje tega programa bo
oskrbelo Amerika.**

TEHERAN, Iran. — Iranska vlada bo pričela 6. septembra z izvajanjem programa, da se nauči slehernega iranskega kmeta pisati in brati. Ta program bo vlada uresničila z ameriško pomočjo in opremo. Na podlagi programa bo dobil iranski kmet osnovno izobrazbo o higijeni in modernem kmetovanju.

V vsaki iranski vasi bo radijski sprejemni aparat z zvočniki, ki bodo tako močni, da se bo njih glas slišal po vsej vasi in še daleč iz nje. Za vsako vas bo imenovan voditelj za vzgojo in izobrazbo. Voditelj bo pismena oseba. Kmetje bodo dobili papirni svinčniki, nakar se bo pričelo s poukom pisanja in branja. — Med ameriško radijsko opremo bodo tudi dinamotorji, ki bodo proizvajali električno energijo za razsvetljavo za učeno se publiko. Programi se bodo namreč oddajali od šeste do sedme zvečer. V Iranu je okrog 40.000 vasi, v vsaki vasi pa je samo en pismen človek ali kvečjemu dva. Vsega skupaj je nad 90 odstotkov iranskega ljudstva nepismenega.

Taftovi pristaši ne bodo glasovali za gen. Eisenhowerja

**Tako mu zatrjujejo v svojih
pismih, katerih je prejel po
porazu že 35.000.**

WASHINGTON. — Pristaši senatorja Tafta so mu pisali že 35.000 pism, odkar ga je na konvenciji porazil gen. Eisenhower. Približno tretjina teh pism je od ljudi, ki so silno zagrenjeni nad Taftovim porazom in mu zatrjujejo, da ne bodo glasovali za Eisenhowerja.

Senator Taft se nahaja z ženo, otroki in vnuki na svojem letovišču v Murray Bay, Quebec, odkoder ga pričakujejo v Washington 8. septembra. — Zadnja poročila naznanjajo, da bo senator Taft aktivno posegel v kampanjo za izvolitev kandidata Eisenhowerja.

Morlec šestih ljudi bo moral umreti

SAN FRANCISCO. — Kalifornijsko vrhovno sodišče je potrdilo smrtno obsodbo Williama E. Cook-a, bivšega pomivalca posode, ki je ugrabil in umoril šest ljudi. Morlec bo moral umreti v celici, kjer ga bo zadušil strupeni plin.

Foster Dulles obtožuje demokrate

NEW YORK. — John Foster Dulles, republikanski svetovalec za zunanjo politiko, je izjavil, da demokratska administracija tira deželo v tretjo svetovno vojno.

PAMETNE BESEDE STEVENSONA

**"Če hočemo pokončati
podgane, ne smemo po-
žgati hleva!"**

NEW YORK. — Gubernator A. Stevenson je apeliral na Ameriško legijo, naj pomaga zaščiti ameriški narod pred komunizmom, toda ne tako, da bi se moralo "požgati hlev, da se uniči podgane."

Demokratski preds. kandidat je nato podal svojo lastno definicijo patriotizma: "Ljubezen do republike (Amerike) in ne sovraštvo do Rusije."

Nato se je pritožil, da se "patriotizem" včasih izrablja kot "kol za udrihanje po drugih Amerikancih" in kot "patriotični plašč proti komunizmu, da se podminira Listino pravic."

"Na nesrečo imamo v Ameriki tudi stvari, na katere ne moremo biti ponosni", je rekel. — "Ozrite se samo na grupe, ki hočejo istovetiti svoje posebne interese s splošno blaginjo dežele."

Stevenson, ki je služil v morarici, je član Ameriške legije, Post 1 v Chicagu.

Oče umoril svojo hčer iz "usmiljenja", ker je bila slaboumna

**V kopalnici jo je dvakrat za-
bodel s kuhinjskim nožem.**

MIAMI, Fla. — Tukaj je v ponedeljek neki bivši grocerist zabodel s kuhinjskim nožem svojo 18-letno slaboumno hčer, nakar je izjavil policiji: "Nič več nisem mogel prenašati njenega trpljenja."

Ta mož je John Moskal, ki je povedel policijo k truplu svoje hčere v kopalnico v svojem stanovanju in rekel: — "Tukaj je moja hčerka, ki ji je zdaj dobro in je rešena trpljenja."

Nato je Moskal, ki je star 57 let povedal, kako je odvedel hčerko v kopalnico, ko ni bilo njegove žene doma, ter jo dvakrat zabodel v prsa. Drugič jo je zabodel zato, ker ni bila takoj mrtva.

"V njeni glavi ni bilo nekaj v redu in zdravniki ji niso mogli pomagati. Kadar je napočil njen trenutek, je pričela blazneti. To se je duogajalo po 15krat do 20krat na dan. Bili smo ž njo že pri vseh specialistih, toda vse zaman."

Moskal, ki je sin poljskega kmeta, je prišel v to deželo leta 1913.

Proces proti 17 vohunom v Grčiji

ATENE. — Dne 22. avgusta se je pričela tukaj pred vojaškim sodiščem obravnava proti 17 Grkom, med katerimi je 11 častnikov letalske sile, ki so obtoženi špioniranja in sabotaže.

Poveljnik grške letalske sile je izpovedal, da je bilo preteklo leto pet letalskih nesreč, katerih vzroke je pripisati neposredni sabotaži. Na eno izmed teh letal so tudi naslikali simbol grške komunistične partije, ki je bila proglašena kot izven zakona.

Dezertacije nemške rdeče policije

BERLIN. — Glavni stan zapadnoberlinske policije je včeraj naznanil, da znaša število članov "ljudske policije" ki pobegnejo iz Vzhodne Nemčije v Zapadno, po dvajset na dan.

Egiptski premier apelira na Ameriko za splošno pomoč

**Samo močna in zadovoljna
dežela bi se mogla uspešno
upirati komunistični pene-
traciji.**

KAIRO, Egipt. — Egiptska vlada, ki je pričela uvajati reforme v deželi, je zaprosila Ameriko za ekonomsko pomoč in za orožje, da bo mogla modernizirati svojo mobilno policijo, ki skrbi za red v deželi. Dne 26. avgusta se je vršil tozadevni posvet med premierjem Ali Maherm, generalom Mohamedom Naguibom in ameriškim poslanikom Cafferyjem.

Egiptska vlada se je v preteklosti že morala zateči k rabi orožja za vzdržanje miru in reda ter je mnenja, da bodo samo boljše življenjske razmere delavcev in kmetov okrepile položaj dežele, da se bo lahko uspešno uprla komunističnemu vrtanju.

Premier Ali Maher je povedal časnikarjem, da je prosil Ameriko za najmodernejše avtomatično orožje, s katerim bi opremil policijo in armado.

Novi grobovi

Veronica Sedmak

Po več letih rahlega zdravja je preminula v bolnišnici v Mt. Vernon, Ohio, Veronica Sedmak, rojena Znidaršič, stara okoli 60 let. Pred odhodom v bolnišnico je živela več let na 1097 E. 64. St. Bila je vdova. Soproga Louis ji je umrl pred letom, hči Frances je umrla l. 1947, brat Joseph pa v 1951. Tukaj zapuščata ožje sorodnike kakor tudi v domovini. Rojena je bila v Kalu pri Št. Petru na Krasu, fara Košana. Bila je članica dr. Napredne Slovenke št. 137 SNPJ in pod št. 25. Slov. ženske zveze. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 7:30 uri iz Jos. žele in Sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ob 8:00 uri in nato na Calvarija pokopališče.

Theresa Hrovat

V sredo popoldne je umrla na svojem domu, 6731 Edna Ave., Theresa Hrovat. Doma je bila iz Ljubljane, odkoder je prišla pred približno 50 leti. Njen mož Joseph ji je umrl julija 1943. Tukaj zapuščata otroke Mary Dvinroy, Alice M. Holicky, Edward J., Joseph A., John E., Mildred, Dorothy M., in Helen J. ter vnuke. Sin Victor je umrl leta 1946. V Evropi pa zapuščata sestro Julijo Draksler in Johano Demšar ter več sorodnikov. Bila je članica Oltarnega društva pri sv. Vidu in društva Srca Marije (stara). Pogreb bo v soboto zjutraj ob 10:30 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 11, od tam pa na Calvarija pokopališče v družinsko grobnico. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes ob 6. uri zvečer.

VATIKAN. — Papež Pij XII.

je pozval včeraj katoliške univerze, naj se posvetijo delovanju za mednarodni sporazum in mir.

LEWIS JE ODKLONIL APEL PREMOGOVNE INDUSTRIJE

Pri pogajanjih za ponovni kontrakt bo igralo glavno vlogo vprašanje mezd in plač.

WILKES-BARRE, Pa. — John L. Lewis, predsednik unije premogarjev, je zavrnil apel lastnikov premogovnikov, da bi preklical desetdnevni "spominski praznik", ki ga je odločil za 475 tisoč premogarjev v industriji trdega in mehkega premoga.

Mesto tega je Lewis zahteval, da se pogajanja za nov kontrakt, ki so se zdaj pričela in pri katerih on osebno sodeluje, premešče v Washington dne 3. septembra, to je dva dni po končanju 10-dnevne brezdelne periode delavcev premogovne industrije.

Po seji z zastopniki industrije, ki je trajala 90 minut, je Lewis izročil časnikarjem prepis pisma, ki ga je pisal Edward G. Foxu, predsedniku Philadelphia & Reading Iron & Coal Co., ki je načelnik pogajalcev za industrijo. Njegovo pismo je bilo v odgovor pismu, ki nosi Foxov podpis in v katerem lastniki rogov apelirajo na Lewisa, naj prekliče oz. konča 10-dnevni "praznik". Operatorji pravijo v svojem pismu, da ni za zastoj dela nobenega vzroka, ne legalnega ne drugega.

Lewis pa jim je odgovoril:

"Člani United Mine Workers of America vračajo Vaše obdolžbe, navedene v pismu na podpisane. Pa tudi jaz osebno zavračam te obdolžbe, ki jih smatram za napad na članstvo organizacije United Mine Workers of America. Delavci, upošleni v rovih trdega premoga, niso niti hlapi niti sužnji. — S spoštovanjem Vaš — John J. Lewis".

Pri pogajanjih za nov kontrakt bo glavno vprašanje — vprašanje mezd in plač. Unija še ni naznanila, kakšne bodo njene zahteve. Sedanja povprečna plača znaša po \$2.25 na uro, Fox pa je dejal, da je zvišanje mezd nemogoče brez zvišane proizvodnje.

Premogarji v rovih mehkega premoga, katerih je 400.000, so ostali doma za čas 10-dnevne periode, prav tako tudi 75.000 premogarjev, ki so zaposleni v rovih trdega premoga. Mnogi delavci so izrazili upanje, da to brezdelje, ki je bilo določeno v počastitev spomina smrtno ponesrečenih tovarišev, ne bo nekak uvod v ponovno stavko, ki si je premogarji in njihove družine nikakor ne morejo privoščiti.

Nova epohalna iznajdba

LONDON. — Včeraj je bila v Londonu otvorjena razstava radijskih iznajdb, med katerimi je tudi televizijski telefon, ki omogoča, da stranki, ki si telefonirata, se tudi vidita kot vidimo osebe na televiziji. (Sovjeti doslej še niso sporočili, da imajo tako napravo tudi že davno v Sovjetiji. Morda so ob velikem propagandnem materialu to pregledali kakor so pregledali iznajdbo telegrafa, ki so si jo šele pred dnevi prilastili).

Mnogo puranov

WASHINGTON. — Poljedelski departament je naznanil, da bo začel kupovati zmrzne purane, ki so že pripravljene za uporabo, da dvigne cene puranov. Departament poroča, da bo letos v deželi okoli 59 milijonov puranov, to je 13 odstotkov več kot lansko leto.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

60-dnevnica —

V nedeljo ob osmih zjutraj bo pri Materi božji na Providence Hts. Euclid, O. sv. maša za Jennie Kraus (Pižmoht) ob šestdesetdnevnici njene smrti.

Seja —

V nedeljo 31. avgusta ob 9:30 bo v SND na St. Clair Ave. v sobi št. 3, staro poslopje, redna polletna seja gl. odbora Slov. moške zveze. Seja je važna!

Pozdravi —

Miss Caroryn Budan, znana pevka Glasbene Matice, pošilja vsem prijateljem pozdrave s počitnic v Rome City, Ind. Piše, da se ima izredno dobro in da se bo odlično spočila.

Rojenice —

Mr. in Mrs. Jerry Bohinc, lastnikoma Northeast Appliance & Furniture, se je zadnjo soboto rodil v Glenville bolnišnici sinko. Ponosni starši imajo sedaj tri fante in tri deklice. S tem je postala Mrs. Zulich z Neff Rd., desetič stara mati. Čestitam!

Ugodno za šolarje —

Trgovina s čevlji Stan Majer na 6107 St. Clair Ave., ima v zalogi vsakovrstne čevlje za šolarje po izredno ugodnih cenah. Natančnejše v oglasnem delu lista!

K molitvi —

Članice podružnice št. 25 SZZ naj pridejo nocoj ob osmih v železov pogrebni zavod na St. Clair Ave., k molitvi za pokojno članico Veronico Sedmak.

Poizvedovalni količek

Mrs. Frances Vratarić 6128 Glass Ave., Cleveland 3, O. ima važno poročilo za Jela Dobričić, 1378 E. 66. St., Cleveland 3, Ohio od Milan Bubanovića Selo Draga 17, P. Sv. Jana Jastrebarsko Hrvatsko, Jugoslavija, ki naj se zglaši za pojasnila na zgoraj označeni naslov in ime, Frances Vratarić.

NAJNOVEJŠE VESTI

CLEVELAND. — Včeraj zvečer ob enajstih so bili obstreljeni trije policisti, ki so presenetili tatove na jardu Cuyahoga Wrecking Co., na Kinsman Rd. Policisti so dokaj nevarno ranjeni.

ZDRUŽENI NARODI, N. Y. — Položaj Jakoba Malika, glavnega sovjetskega delegata pri Združenih narodih, bo zavzel Valerijan A. Zorin, ki je dirigiral češki komunistični državni udar leta 1948.

WASHINGTON. — Predsednik Truman je v svoji poslanici za Delavski praznik slavil strokovne unije, "ki so dale velik prispevek našemu narodnemu življenju."

SEOUL, Koreja. — Komunisti so zagnali nov krik, da zavez-niki pobijajo in koljejo komunistične vojne ujetnike v svojih taboriščih.

NEW YORK. — Ameriška legija je na svoji konvenciji zdaj že tretjič v treh letih sprejela resolucijo, v kateri zahteva od predsednika Trumana, da odslovi državnega tajnika Achesona.

ST. LOUIS. — Snoči je bil tukaj ustrelen unijski uradnik Joseph F. Gribler, star 32 let. Zadelo ga je šest revolverskih krogel. On je že drugi unijski uradnik, ki je bil ubit v tem mestu v šestih mesecih.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 169 Thurs., Aug. 28, 1952

Zamanov:

Dediščina 1. katoliškega shoda v Ljubljani

Misel, naj bi se priredil slovenski katoliški shod, je prvič sprožil v listu "Rimski Katolik" l. 1889 bogoslovni profesor in poznejši škof dr. Anton Mahnič, ki se je istega leta osebno udeležil drugega avstrijskega katoliškega shoda na Dunaju. Predlagal je, naj bi se slovenski kat. shod vršil še istega leta (1889), vendar te zamisli v tako kratkem času ni bilo mogoče uresničiti. Toda ideja ni zaspala. "Katoliško politično društvo," ki je predhodnik današnje Slovenske ljudske stranke, je še istega leta v jeseni priredilo vrsto velikih ljudskih shodov (v Ljubljani, Št. Vidu nad Lj., Smledniku in drugod) in na ta način med širokimi plastmi naroda pripravljalo tla za prvi kat. shod. Ko je pozneje "Slovenec," čigar glavni urednik Ignacij Žitnik je bil tudi eden vodilnih odbornikov "Kat. političnega društva," poročal o severnočeškem katoliškem shodu, je ponovno sprožil vprašanje takega shoda v Ljubljani in naglasil njegovo potrebnost. Tako je Mahničeva misel dozorevala in l. 1891 je bil raznim uglednim, vodilnim katoliškim moštem po deželi razposlan poziv za priprave na slovenski kat. shod. Odziv je bil velik in navdušen. V januarju 1892 se je osnoval poseben pripravljalni odbor, ki mu je predsedoval prelat dr. A. Čebašek. Odbor je že po prvih sejah uvidel, da bo naloga shoda izoblikovati ves slovenski katoliški program. Zato se je razdelil v odseke za šole, za socialne zadeve, za kršč. vedo in umetnost, za katoliško življenje, za tisk in za katoliško narodno organizacijo.

Da bi bilona shodu zastopano slovensko ljudstvo iz vseh pokrajin, kjer živijo Slovenci, je osrednji odbor organiziral posebne **deželne pododbora** za Štajersko, za Koroško, za Goriško in za Trst. Dne 25. februarja 1892 je "Slovenec" shod še službeno naznanil. Da bi mogle osnovne misli shoda prodreti v vse plasti naroda, so bili ustanovljeni mnogi krajevni pododbori, ki so sklicali tekom pomladi in poletja l. 1892 lokalne katoliške shode. Vsi ti lokalni shodi so se lepo obnesli.

Priprave za glavni shod v Ljubljani so dobro napredovale in je pripravljalni odbor mogel 18. junija 1892 izdati slavnostni proglas in vabilo na shod, ki se je potem vršil v dneh 29., 30. in 31. avgusta leta 1892. Prvi dan je bil namenjen slovesni otvoritvi in volitvi stalne komisije za bodoče kat. shode, drugi dan je bil določen za zborovanja odsekov ter izdelavo resolucij; tretji dan je bil izbran za manifestacijsko zborovanje.

Predalec bi nas vedlo, če bi hoteli naštevati odlično delo odsekov, ki so izdelovali vsak v svojem področju predloge za skupno resolucijo. Potrebno pa se mi zdi ob tej priliki navesti glavne ideje skupne **resolucije**, ki je bila na manifestacijskem zborovanju slovesno odobrena. V prvih stavkih ta resolucija povdarja, da "morajo biti katoliška načela temelj javnopravnem razvoju slov. naroda" in s tem postavlja zares zgodovinsko podlago za bodoči narodni razvoj. V nadaljnjih členih resolucija zahteva narodno enakopravnost, katolišnje in slovenske osnovne in srednje šole, ustanovitev kat. učiteljskega društva in kat. akademskih društev; nadalje terja na socialnem področju pomoč propadajočemu kmetkemu stanu v obliki združništva, stalne kmetijske domove, razdolžitev kmetijskih posestev itd.; uvedbo posebnih obrtnih zadrug z obširnimi pravicami, ustanovitev obrtnih zbornic, ustanavljanje mojstrskih, pomočniških in vajeniških društev itd.; za delavstvo je resolucija zahtevala smotno ureditev vse industrijske produkcije in široko varstvo in zaščito delovnih moči, skrčenje delovnega časa, uvedbe delavskih zaupnikov in razsodišče, odpravo nočnega dela za ženske in omejitve tega dela za moške, ustanavljanje katol. delavskih društev itd.

Če nekoliko bolj ob blizu premostrimo socialne resolucije, moramo spoštljivo priznati, da so bili možje prvega kat. shoda globoko socialno čuteči ljudje in da so postavili temelje socialnemu gibanju, ki po 60 letih prav tako veljajo kot so tačas.

Resolucija isrečno povdarja važnost katoliškega tiska, podpiranje Družbe sv. Mohorja, Slovenske Matice, katoliških tiskovnih društev, ustanavljanje ljudskih knjižnic in skrb za mladinsko slovstvo, ki naj bo v skladu s katoliškimi načeli. Resolucija tudi posebej pozdravlja obstoječa katoliška politična društva in priporoča snovanje novih.

Prav bi bilo, če bi se Slovenci, kjerkoli že živimo po svetu, ob tej znameniti obletnici zavedli, da nam je prvi kat. shod zapustil dragoceno in veliko dediščino. Slovenski narod v domovini danes ne sme in ne more proslavljati te znamenite obletnice; gledati mora, kako komunisti po načrtu uničujejo temelje, na katerih je slonelo narodovo življenje dolga stoletja in katera je l. katol. shod tako jasno povdaril. Na nas vseh, ki svoj narod v zasužnjeni domovini v dejanju ljubimo, je, da to dragoceno dediščino ohranjamo in z njo seznanjamo mlajšo generacijo, ki bo nekoč, ko bodo komunistične verige doma odpadle, na njenih osnovah gradila novo, srečno bodočnost naroda in domovine.

Naši rojaki v Argentini so se v polnem obsegu zavedli

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Malo po Čikagi

(Nadele)

Bednjajčari

Tisti večer smo pri Števanu Kelenci obhodili ves Bednjaj To kakpa zavolo Jožka Soštriča. Ve je Bednjajčarov več v Ameriki, liki Soštarič je prvi, ka sam ga tu srečao. Zakaj je on šo v Ameriko, sam ga ne pita. Mislim, ka zavolo siromaštva ne. Z njihovoga gumlja sam poslušao, kak so štirje mladi tukli po snopaj pšenice zadnje dneve vročega junija, ka se je čulo prek jošja na Bistrice. Pa če so je pšenica i trnoslini v škednji ne držali doma, bi človek mislo, ka de se rad vozo z ladjov z očom po berekak okoli Bednjaja nalekavat perutnjake i za dva eli tri dni opet zdigavat ter zgrabljene krape pušcat i zbirat v šibnati koš. De pa vsaki človek nosi v svojem srci svoj posebni svet i si vsaki sam ravna kak misli, ka je najbolje za njega. Tak je ravno tudi Jožo i ednoga lepoga dneva pravo "zbogom" svoji rojstni hiži i kda je pri Tratnjakovom granari šo dol po malom klanci, te je zadnjokrat vido svoj Bednjaj. Istina, ka če bi doma ostoao, ka v Bednjaji ne bi odao i kupivao novih hiš, kak je to tu v Ameriki napravo. Bednjaj je prepusto Kusteci Matjaši.

Ne vem, kak smo prišli v guči na Matjaša. Kda je bilo obrvim te večer povedano njegovo ime, smo se vsi Bistričanci zasmeli. Matjaša poznajo ne samo Bednjajčari i tudi ne samo Bistričanci, nego vsi ljudje kre cest v Lotmerk, v Beltince i v Lendavo. V ta mesta je Matjaš hodo kupovat leder, ar je on šoštar. Tja je šo vsikdar trezen, ne spomnim se pa, ka bi kda trezen domov prišeo. Delali bi jemi pa krivico, če bi pravili, ka je on kakši pijanec. Kda je na poti z Lotmerka od Pristave dele vdaro prek po bližnjici, se je kak dosta drugi tudi on vsikdar stavo pri Kregari.

Ta krčna stoji na samom na nekdanjši avstrijsko-vogrski meji. Peški potniki so se h Kregari hodili poleti hladit, pozimi pa segrevat. Dokač je bilo prepovedano iz avstrijskega Lotmerka nositi prek meje na Vogrsko žganico, si pri Kregari navadno zvedo, če so na meji ob Muri vogrski financarji. Se so novice znale povedati, ka tam pod kakšim grmom ležijo, te si lahko nahao žganico pri Kregari i si šo drgoč po njo, kda so financarji odšli nazaj na Razkriž, kda je bila glavna finančna postaja za te del meje. Ednok je Matjaš šo z Lotmerka i pri Kregari zvedo, ka je meja "čista". Poslovo se je od Kregarove družine i jo kresao po peški poti kre meje proti Muri.

Komaj se tjemi je poznalo na stoji, ka je spio dve kupici do-

broga štrigovskega vina. Navadno je larmao tak glasno, ka si ga že ozdeleč čuo. Dnes je pa bio nekam zaskrbljeni. Skrbijemi je pa ne delao zvitek le-dra, šteroga je na pošskoao noso privezanoga na hrbiti. V levom žepi malo predugoga kaputa je noso vzrok zaskrbljenosti — radensko zeleno kanto, napunjenno ne z radenskovo vodov, leki z dobro žganicov. Dojšlo bi jemi za dva-tri tijeodne, če bi vsakšo zajtro samo eden eli dva štamperla spio. Kda pride Matjaš bluzi Mune, zagledne dva financara s puškami. Ne je opazo, eli sta prišla iz visike kukarice eli sta se iz zemlje vzdignola. Bežati nema pomena. Leder na hrbiti bi ga ovirao.

"Grom! Ne dam vam je pa ne!" Zlevov potegne iz žepa kanto, s pravov prime za zatik i ga vrže proč. Kanto nastavi na usta i bar ednok pokusi dobro štajersko slivovico. Zdjazvzeme v pravo roko palico, šteroj imeo obešeno za gornji žep, z levov vzdigne kanto i tak vdari po njoj s palicov, ka jemi je samo gut od kante ostoao v levoj roki. "Na vragovje, zdaj jo pa požlebaite s trave, če ste tak žedni". Financara sta samo madžarski gučala. "Mit csinalsz, basci? Egy es egy fel liter palinkat szabad hozni at a hataron". (Kaj počneš, stric. Poldrug liter žganice se slobodno nese prek meje.)

(Drgoč dele)

Prodaj zemljo v Prekmurju

na Gornji Bistriči po najnižji dnevni ceni. Pojasnila daje uredništvo Ameriške Domovine.

MALENOVICE

Chicago. Iz Lynden (Ontario, Canada) nas je obiskala naša stara znanka Mrs. Ana Nedelko z hčerkov Ančikov. Mrs. Nedeljko je nekda živela v Čikagi. Vsi smo je veseli. Zdjaz, kda smo se po teljši letaj opet srečali, z veseljem obujamo spomine na nekdanja leta. — Betežniva sta John Toplak i Jožef Krapač. Oba sta v bolnišnici. Želimo jima, ka bi se kak najprej zdraviva povrnola iz bolnišnice.

(Antonia Denša).

Dar za novomešnika. V beltingovskoj cerkvi de imeo novo mešo (meseca oktobra) Rev. Stefan Šteiner. Njegov firmanski kuma prosi za njega, če bi jemi za to priliko tuodnet kaj darovali. To tu objavljamo i sporočamo, ka dare sprejema Rev. J. Godina, 6116 Glass Ave., Cleveland 3, Ohio. Kelko de zbirkke, takši dar se te kupi i pošlje.

25 letnico svojega obstoja de slovsno obslužavalo prekmurško-slovensko društvo sv. Števan (KSKJ) v cerkvi i dvorani svojih dolžnosti do naroda v domovini. Dne 17. avgusta t. l. se je njihova proslava 60-letnice prvega kat. shoda končala z novim kat. shodom, ki je v slovenski manifestaciji sprejel resolucije, ki temeljijo na onih iz l. 1892.

Kaj pa mi v Združenih državah? Vsi zavedni Slovenci v tej deželi smo se srčno razveselili pobude, ki jo je dal P. Bernard Ambrožič s svojim člankom v A. D. pred 14. dnevi. Iskreno želimo, da bi njegovo žlahtno seme padlo na rodovitna tla in rodilo sad. Prosimo in pozivamo vse slovenske katoliške organizacije in društva, naj prav resno mislijo na dostojno proslavo 60-letnice prvega katoliškega shoda v Ljubljani v okviru svoje organizacije. Posebej se mi zdi umestno prositi Ligo in KSKJ (Kranjsko-slovensko katoliško Jednoto), naj bi storili, kar je v danih razmerah mogoče, da se ta jubilej proslavi in da se hkrati napravijo sklepi za proslavo 25-letnice slovenskega katoliškega shoda v Lemontu v l. 1954.

Živimo v času, ki zahteva velikih ljudi — velikih Slovencev in velikih katoličanov. Naši očetje, ki so spregovorili tako velike besede na prvem kat. shodu v Ljubljani, naj vidijo, da njihovi sinovi in hčere nič ne zaostajajo. Ker domo tega ne smejo pokazati, je padla dvojna naloga na nas, ki živimo v svobodnem svetu, da to pokažemo zanje in zase.

ni pri Sv. Pavli na 40 cesti v Clevelandi dneva 5. oktobra. Takša je žela društva po zadnjoj seji, ka bi pri velkoi meši bili trije duhovniki prekmurškoga pokoljenja in tudi predga v prekmurščini.

Pozor, New York in Brooklyn!

New York, N. Y. — Naš mesečin sestanek prvi petek septembra bo posebno važen in pomemben. Vsi prijatelji Lige na newyorškem področju skušajte biti prisotni. Z zadovoljstvom poudarjamo, da naš mesečni sestanek niti v silni poletni vročini ni izpadel. Celotam 4. julij, ki bi bil zadostno opravičilo za izpušitev sestanka, ni popolnoma odrek.

Zdjaz je pa poletna vročina minila, tudi počitniški tedni so šli v zaton, september ne bo imel kar nič izgovorov. In imamo se pomeniti o neki silno važni zadevi. Torej vsi na sestanek v dvorano na osmo pod cerkvijo sv. Cirila v petek 5. septembra ob osmih zvečer!

Liga.

Novice iz Willarda

Willard, Wis. — Po enoletni mučni bolezni je dne 17. avg. umrla Mrs. Ludvig (Pavlina) Perushke, roj. Stupica. Luč sveta je zagledala l. 1882 v Sodražici na Dolenjskem, v Ameriko pa je prišla l. 1905. Leto kasneje se je poročila z L. Peruškom. Bila je članica Društva sv. Družine št. 136 KSKJ ter Društva krščanskih mater. Pogreb s' sv. mašo, ki jo je daroval župnik p. Avguštin, se je vršil 20. avg. Udeležili so se ga mnogostevilni sorodniki, prijatelji in znanci. Zaprutoč žalujočega moža in osem otrok, štiri sinove in štiri hčere. Pokojnica je bila sestra od po komunistih preganjanega msgr. Jožefa Stupice, ki je bil dal čas župnik v Hinjah. V stari domovini zapuščala 83 let starega brata. Naj v miru počiva v ameriški grudi. Žalujočim ostalim naše sožalje.

L. P.

Op. ured. — Umrla je bila žena našega zastopnika Ludviga Perushka. Njemu in njegovi družini izrekamo tem potom naše iskreno sožalje.

Zadnji romarski shod

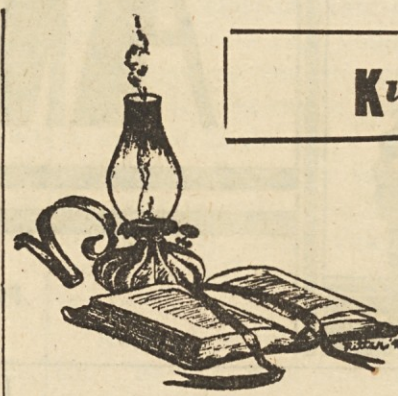
Lemont, Ill. — V nedeljo 31. avgusta bo zadnji letošnji večji romarski shod pri Mariji Pomagaj na Ameriških Brezjah. Na ta dan imajo svoje uradno romanje farani od Sv. Štefana v Čikagi. Pride jih pa mnogo iz bližnje in daljne okolice. Kateri prej med letom ni mogel priti, se pripelje gotovo na to zadnje romanje. Letos bo pri tem romanju dvojna posebna slovesnost.

1. Ta dan bomo imeli *Baragovo proslavo* ob priliki prvega uradnega koraka, ki je bil letos v Marquette storjen za Baragovo proglašenje blaženim. Če koga, mora to posebno nas Slovence zanimati. Ob 11. uri bo služba božja pri Lurški votlini, pred mašo ob 10:30 bo spreved od samostana do votline in med sprevedom bomo molili sv. rožni za Baragovo poveljčanje. Pri sv. maši bo dvojna pridiga; v slovenskem in angleškem jeziku. Angleški govor bo imel velik častilec in poznavalec Baragov: tukaj rojeni Slovenec Rev. Francis Scheringer iz Manistque, Mich. Slovensko bo govoril p. Odilo. Slovenci pridite od vseh strani. Zdjaz je res prišel čas, da se začnemo za svojega svetniškega rojaka škofa Baraga živo zanimati. Če se mi ne bomo, ni treba, da bi se drugi.

2. Z zadnjim romarskim shodom je vsako leto v Lemontu zvezan

MEDENI PIKNIK.

Ali veste, da bomo letos obhajali dvajsetletnico medenega piknika. Pravijo, da je bil prvi medeni piknik v Lemontu pred 20. leti najbolj prirsčen, pa najbolj skromen. Saj je imel takrat naš čebelar komaj kakih 50

Karel Mauser!

Umetnik, umetnot in svoboda

Vprašanje svobode je danes tako glasno, tako kričeče, da ni mogoče več najti človeka, ki bi rekel, da se ga to vprašanje ne tiče. Pojavi po totalitarnih državah namreč na vnebovpijoč način dokazujejo, kaj je nesvoboda. Nočem na tem mestu govoriti o svobodi v politiki. Danes pogledjmo samo, kaj je s svobodo v umetnosti, kaj je danes umetnik v socialistični državi. Vprašanje samo je tako obširno, da ga bo treba nakazati večkrat. Različni članki doma, različna razmotrivanja, ki so izšla v zadnjem času v slovenskih revijah, jasno pričajo, da je med domačimi umetniki nastal tih razkol, ki pa zato še toliko bolj bije v oči. Danes se že očituje tisto, kar se je dalo slutiti koj na začetku. Fraze o svobodni umetnosti, ki so padale med okupacijo, so se razblinile. Čista umetnost se je koj prvo uro morala umakniti prostakemu kramarstvu, ki so mu botrovali nekdanji "borci za čisto umetnost." "Vse pregraje so bile v trenutku podrtje, umetnost je dobila pasji obraz in je smela lajati na vsakega, ki se je komunizmu uprl. Pokazala se je tista sveta svoboda, toda z bičem. Umetnik je moral barve vreči v kot in rila

funto medu, zdaj ga ima pa pet tisoč. Tako je vzgojil svoje "muhe." P. John se v svoji mladeniški vnemi silno trudi, da bi dvajseti medeni piknik bil nekaj posebnega. Kar izpred oltarja rad včasih potegne kakega patra, da bi mu pomagal. Te dni naš čebelar toči med. Kar naprej teče sladka tekočina. Vsak, ki pride v Lemont in se izkaže, da je poravnal za tiketo, bo dobil steklenico medu. — Nasvidenje na dvojni proslavi 31. avgusta v Lemontu! Kdor pride v soboto, naj se naznači na naslov: Baraga Home, Box 608 Lemont, Ill.

Dr. Josip Gruden

Zgodovina slovenskega naroda

Izmed Ravbarjevih vojaških podjetij, je omenjati pred vsem njegov delež pri prvi benečanski vojski (1508—1515); o posameznostih te vojske hočem razpravljati v naslednjem poglavju. Tu naj le opomnim, da je bil Krištof Ravbar takrat od cesarja postavljen za varuha mesta Trsta, za splošnega proviantnega mojstra (preskrbovalca živil) cesarske vojske, vojnega komisarja in poveljnika enemu delu avstrijskih čet. Vplival je na vojsko ne le s svojim svetom, ampak se tudi osebno udeleževal bojev, naskokov na trdnjave in drugih bojnih podjetij. V njem je mogočno plantelo ju-nastvo in bojno navdušenje njegovega rodu, ki je dal državi toliko odličnih junakov in se poleg duševnih darov odlikoval zlasti s svojo telesno močjo. Zato je bil tudi škof Ravbar kos talikom in tako mnogostranskim nalogam, ki so se mu stavile.

Leta 1525. je zbral Ravbar v Gornjem gradu četo 41 konjenikov in 46 pešev in šel z njimi na Gornje Štajersko, da štiti svojo opatijo Admont proti upornim rudarjem in kmetom. Zasedel je spodnjo in zgornjo Admontsko sotesko in prenesel vse dragocenosti iz samostana na rad Galenštajn. Toda uporniki so obe urtdbi naskočili, zavzeli samostan in ga splenili. Ravbar je bil preslab, da bi se jim mogel uspešno ustavljati. leto pozneje se je zopet udeležil vojske proti upornikom, a zadel ga je nova nesreča, ker je bil njegov sorodnik Gašper Ravbar oa kmetov ujet in obglavljen.

Leta 1529. nahajamo Ravbarja z vojsko pred Zagrebom. To pot je šlo proti privržencem madjarskega plemiča Ivana Zapolje, ki je hotel postati ogrski in hrvaški kralj. Večji del hrvaškega plemstva je leta 1526. v gradu Cetina avstrijskega nadvojvoda Ferdinanda priznal za kralja, dočim so se nekateri slavonski plemenitaši z zagrebškim škofom Simonom Erdeodom vred oklepali Zapolje. Mesto Zagreb je bilo takrat na strani Ferdinandovi, grof Nikolaj Turn ga je le težko branil proti Zapoljevi stranki, ki se je utrnila "na Kaptolu" in oblegala mesto. Cesarški posadki je začelo primanjkovati živeža, in grof Turn je že hotel mesto predati nasprotnikom, ko pride Krištof Ravbar z vojaško četo Zagrebu na pomoč. Zapoljanci so se bali, da ne bi bili zahrbtno napadeni, opustili so obleganje mesta in se umaknili proti Dravi.

Zadnje večje podjetje, ki se ga je Ravbar udeležil, je bila vojska proti Turkom leta 1532. Takrat je kot cesarski namestnik branil Nizjo Avstrijo proti četam divjih roparjev. V dru. žbi, z bavarskim vojvodom Friderikom je 19. septembra ob reki Schwarzi zajel trume Kasimbegove in jih popolnoma potolkel.

Po tem letu se je škof Ravbar otegnil bojnemu polju in živel le za svoje cerkvene in upravne posle. Cesar Ferdinand je v trajen spomin Ravbarjevih zaslug za državo njemu in vsem njegovim naslednikom, ljubljanskim škofom, podelil knežji naslov. V listini, ki je bila izdana na Dunaju 26. maja leta 1533. pravi: "Mi Ferdinand

priznavamo, da je prečastni, ljubi in pobožni ljubljanski škof Krištof, upravitelj sekovski, naš namestnik v Spodnji Avstriji, našim prednikom, avstrijskim nadvojvodom, rimskim cesarjem in kraljem, posebno našemu ljubemu dedu Maksimilijanu blagega spomina, v benečanski vojski dolgo časa, zvesto, neumorno in odkritosrečno služil.

Nič manj ni služil tudi nam za naše vlade v Spodnji Avstriji, je v raznih poslih in poslanstvih, posebno ko je mogočin sovražnik krščanstva, turški cesar z neštetiimi trumani oblegal naše mesto Dunaj in ko je preteklo leto iznova napadel našo deželo. Zato smo hoteli njemu v plačilo za zvesto službo, ljubljanskim škofiji in zaradi njegovega milostno podelili naslov kneza, njegovemu dvorcu v našem mestu Ljubljani pa pravice knežjih gradov . . ."

Krištof Ravbar je dosegel starost sedemdesetih let. Spomladi leta 1536. se je še mudil v Gornjem gradu, potem pa šel po opravkih na Dunaj, kjer se ga je lotila huda bolezen. Umril je 26. avgusta. Njegov stric Daniel pl. Gallenberški in Franc Kacijanar, njegov naslednik na ljubljanski škofijski stolici, sta mu stala ob strani v zadnjih urah. Truplo so prepe-ljali v Gornji grad. Škof Hren mu je dal napraviti grobni spomenik iz belega marmorja, ki proslavlja njegova dostojanstva in zasluge.

Med ljubljanskimi škofi je Krištof Ravbar brez vrstnika. Nikdo ni za njim opravljal takozvanih raznovrstnih poslov, nikdo ni združeval v sebi toliko dostojanstva, kakor ta znameniti državnik in vojak na škofijski stolici.

14. Maksimilijan I.

S cesarjem Maksimilijanom (1493—1519) stojimo na pragu nove časovne dobe. Razni dogodki so vplivali na zgodovinski razvoj s toliko silo, da povzročijo velik preobrat v življenju narodov. Med te dogodke je prištevati v prvi vrsti izumitev smodnika. Smodnik ni le preobrazil načina vojskovanja, ampak je globoko posegel v ves sestav človeške družbe. Viteštvo počasi izginja s pozorišča, ker šlem in ščit ne moreta več varovati bojvnika pred novim strelivom. In gradovi, ki so skoraj tisoč let na strmih višinah gospodarili nad okolico, se rušijo v prah pred kamenitimi in železnimi krogli, ki se na nje vsipljejo iz velikih topov.

Drug mejnik v zgodovini, ki je bil zlasti usodopolen za naše dežele, je padec Carigrada leta 1453. Ko so Turki podrli to zadnjo obrambo krščanstva na Balkanu, jim je bila pot v srednjo Evropo odprta. Več stletij je morala Avstrija, posebej še Slovenci in Hrvatje, vse svoje sile zastaviti v to, da odvrnejo ljutega sovražnika od svojih mej. — Preobrat v življenju je napravila tudi izumitev tiskarstva, ki je omiko, preje lastno le nekaterim izbranim ljudem, napravilo ljudstvu splošno dostopno; trgovini in prometu je odkrile Amerike in drugih novih delov sveta odprlo nova pota.

Verske novotaripe 16. stoletja so slednjič enotno krščanstvo razcepile v razne ločine in mnoge narode popolnoma odtujile katoliški cerkvi. Vsi ti dogodki so preobrazili svet, njegovomišljenje in stremljenje in ustvarili novi čas. Ustvarili

KAREL MAUSER:

Marička

(Nadaljevanje)

Potlej je nikoli več ni ustavil. Nekoč—peljala je v kimpežu korenje domov—ga je srečala. Pozdravil je in Marička se je ustavila. Zdaj bo morda nasmejano kaj vprašal, kaj rekel. Pa nič. Ob Obramovi vereji je šel proti dvorišču.

Marička je kar naprej stala in gledala za njim, dokler ni zginil v hlev. Tedaj so ji drobna prsa uplahlila in z vzdihom se je uprla v kimpež.

Doma je s čudno bolečino v srcu pričela zmetavati korenje v prašičjo kuhinjo. Ko je zgrabila za zadnji naročaj, je zarinila glavo v temno zelenje in zavekala.

Kakšna mora biti ljubezen, da se ji ne razodene? Se mar razodeva samo lepim dekličem kakor je Ožbovčeva Neža? Gruntarska je, leve črne kite ima in take okoli kakor Marija v cerkvi. Vsi jo imajo radi. Ona pa se vsem samo smeje.

Marička ne more razumeti. Ona bi se nobenemu ne smejala. Če bi prišel Hajmanov pod okno — saj ne sme misliti — pa če bi prišel bi se ne smejala. Čeprav je šepav. Čisto tiho bi mu rekla, da ga ima rada. Naj ne bo hud, da je malo grbava. Ni sama kri-va. Srce ima pa ravno tako kakor Ožbovčeva Neža. Veliko srce, preveliko za drobne prsi.

Tisto noč je mislila Marička samo na Hajmanovega. Ob vereji je šel proti dvorišču in z njim so šle njene misli.

Še pred zimo se je poročila Ožbovčeva Neža. V Kovor. Ko so vozili balo, je Marička stala v kamri ob oknu in z glavo tiščala v okenske križe.

Tudi Nežo je potlej videla. Imela je čudno črne kolobarje pod očmi. Maričko je obšla neznanaka groza.

Zdelo se ji je, da mora imeti ljubezen svetle oči in v rokah veliko srečo. Zima jo je umirila. V kamri je bilo mrzlo, na okenu ledene rože. Ogenj v Marički je popustil. Ko je zvečer legla, je spustila zastor iz preprostega rdečega blaga čez okence. Prižgala je petrolejko in jo postavila na omarico k postelji.

Potlej je brala iz Večernic. V knjigi so ljudje govorili tako prijazno in tako dobro. Ljubezen je bila vsa domača. Na ozar se je spočela, šla skoz križe in težave, potlej se je srečno končala.

Z nasmehom je Marička upihnila luč. Oster duh po ugaslem stenju je za kratek čas obležal v kamri.

Ko je s taborskega griča pričela odtekati snežnica, tedaj je znova prišel nemir. Čez čas so pričeli zeleneti kostanji na Sebenakovem dvorišču. Delo se je pričelo. Spet je hodila mimo Obrama.

S silo je tiščala oči v tla. Ne sme iskati Hajmanovega. Takrat je tako mirno šel ob vereji. Ko je bila že na ozar, se je šele ozrla. Nikjer ga ni bilo. Obramovo dvorišče je bilo prazno.

In nenadoma je bilo tudi v Marički prazno.

Potlej se se kostanji zabelili. Tedaj se je v Marički znova vzdignilo. Ukresnilo se je v srcu, da je peklo in žgalo.

Kostanji so cveteli. Belo cvetje, ki se je sproti osipavalo, je padalo v korito, kamor je v močnem curku pršela voda.

Po dvorišču, po kašči, povsod je dišalo cvetje. Dišale so Maričkine roke, Maričkine misli, Maričkino trpljenje se je spet začelo. Hajmanov Klemen pa je bil tako tiho.

V Maričkini skrinji ni niti enega lectovega srca. Nobenega. Ne preprostega ne takega z zrcalcem in s pentljami in s pesmico, ki pogladi srce.

so tudi nove razmere med našim narodom.

(Dalje prihodnjič)

Še pred žetvijo je Hajmanov zginil. Tri dni po tistem so bili v vasi žandarji. Najprej pri Hajmanu potlej pri Obramu. Pri Hajmanu so še v peči vse lonce preobrnil.

(Dalje prihodnjič)

MALI OGLASI

Na božjo pot

Kdor hoče iti na božjo pot v Frank, Ohio, na 14. septembra naj se takoj javi. Peljemo se z busom. Vožnja stane \$2.50 tja in nazaj. Kličite DI 1-0123, da vam rezerviramo sedež. — Mary Novak. (aug.25,28)

Išče stanovanje

Slovenski zakonski par z enim otrokom išče stanovanje 4 ali 5 sob v slovenski naselbini. Kdor ima kaj naj sporoči na 900 E. 73 St.

Hiši naprodaj

Dve hiši na enem zemljišču, vsaka gleda na drugo cesto, obe dvostanovanjski in v dobrem stanju, v sredini glavnega trgovskega središča, na 14933 Cardinal Ave. Poglejte in vprašajte lastnika. Naprodaj skupno ali posamič. (—169)

VAS MUČI REVMAZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
slovenska lekarna
15702 Waterloo Rd.
KE 1-0034

MI DAJEMO MERCHANTS ZNAMKE

BAILEY'S

4 popolne departmeni trgovine

OBLAČILA ZA VSAKEGA OTROKA

MASTERBILT MINUTE MODERN

Jet poletne hlače

Mere 12 do 18

14½-oz. težke rayon gabardine hlače. Mečkanje je kemično preprečeno. Ne obledijo. Royal modra, Dartmouth zelena, modra, airforce, toast, siva. (Študentovske mere do 34 v pasu-8.95)

BAILEY'S drugo nadstropje
in v vseh podružnicah

SOLSKA POLETNE HLAČE

HOCKMEYER CORDUROY
MERE 8, 9, 10, 11, 12

TRPEZEN CORDUROY
V MERAH 12 do 18

Prihranite \$2 pri vsakih od teh znanih deških hlač. Izbirajte v rjavi, zeleni, modri in rjavo-rdeči barvi. Dečki jih bodo nosili tudi za druge prilike.

BAILEY'S drugo nadstropje
in v vseh podružnicah

Hiša naprodaj

21870 Fuller Avenue
Blizu E. 222 St. in Euclid
High School, lepe 6 sobe in kopalnica, furnez na plin, 2 garaža, cementni dovoz, se lahko vselite drugi teden. Cena \$12,500. Pokličite
J. VAINGAT REALTY
VU 3-1913 LO 1-4072 (171)

Odda sobo

Opremljena spalna soba se odda moškemu. Pokličite HE 1-2586. —(170)

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: UTah 1-3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

FRANK KLEMENC

BARVAR in
DEKORATOR

18715 Muskoka Ave.
IV 1-6546

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN
GLENNVILLE 1-3830
982 East 152nd Street

Moški dobijo delo

Vajenci

Lepa priložnost za izvežbanje v delu z zmrzlim živim srebrom. Ne rabite nobene skušnje. Dobra plača. Išče mo tudi izdelavalce vzorcev in kalupov.

Kolcast Industry,
16601 Euclid Ave.

(171)

Tovarna

išče vajence, izvežbane in polizvežbane delavce, Turret Lathe, Milling Machine, Drill Press. Plača od ure, nadure, prva in druga zamenja. Tovarna je air-conditioned.

Rotor Tool Co.

26300 Lakeland Blvd.

(170)

Ženske dobijo delo

Ženka dobi delo

Ženska dobi delo pri dobri družini, da bi skrbela za 3 letnega otroka in opravljala lahko hišno delo. Lahko stanuje tukaj. Naslov dobite v našem uradu.

(170)

WOMAN WANTED FOR

LIGHT ASSEMBLY WORK

Hourly rate

ZENSKA DOBI DELO

lahko tovarno delo

Plača od ure

3419 CARNEGIE AVE.

(170)

MALI OGLASI

Soba se odda

Odda se soba v najem poštenemu moškemu ali ženski na 5809 Prosser Ave. EN 1-4981.

(—170)

Hiša naprodaj

7 sob, napol zidana hiša, 2 spalnice v pritličju. V dobrem stanju, nanovo barvano odzunanaj. Se lahko takoj vselite. Gotov denar. Brez agentov, v Euclidu. Vprašajte na 19431 So. Lake Shore Blvd. IV 1-0206.

(170)

Dober kup

Velik bungalow na 14915 Pepper Ave., s 5 sobami in porčem spodaj 3 spalnicami zgoraj. Velika klet, plinsko gretje. Cena \$14,000. Kličite CL 1-7729.

(169)

Hiša naprodaj

Hiša za 1 družino, 4 spalne sobe, v zelo dobrem stanju, lepo dvorišče za otroke na mirni cesti, avtomatični plinski furnez, in še posebej stranišče in pršna kopelj v kleti. Pokličite HE 1-1518. Na 1222 E. 73 Place, blizu Superior.

(—170)

Stanovanje se dobi

Mlademu paru dam na razpolago skupno stanovanje v mojem domu, ki ima 7 sob. Pokličite IV 1-6842.

(169)

Naprodaj

Lesena stanovanjska hiša za 5 družin na 1008 E. 64 St., blizu St. Clair Ave. Štiri stanovanja sestojijo iz štirih sob in kopalnice, eno pa iz dveh sob. Na mesec \$142 stanarine. Cena ugodna. Kličite GA 1-1414; Steve Szalai, 10701 Buckeye Rd.

(171)

Hiša naprodaj

Med St. Clair in Superior Ave., na E. 76 St., lepa čista hiša za 1 družino, 6 sob, stanovanjska in jedilna soba in kuhinja

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Skrzetuski je velel svojim ljudem, da so napravili drugo vrsto.

"Vstopiva!" je rekel Kušel. "Pol Poljske je v tej cerkvi."

Vstopila sta. Kušel ni mnogo pretiraval. Kar je bilo znamenitejšega v vojski in v mestu, se je bralo na posvetovanje, torej vojvodi, kaštelani, polkovniki, ritmojstri, oficirji inozemskih oddelkov, duhovniki, toliko šlahte, kolikor jo je zmogla sprejeti cerkev, mnogo nižjih vojnihih dostojanstvenikov in nekaj mestnih svetovalcev z Grozvarjem na čelu, ki je imel zastopati meščanstvo. Navzoč je bil tudi knez in gospod kraljevski točaj, eden izmed vladarjev — in vojvoda kijevski in starosta stobniški, Vesel, Arčievskevi in gospod tabornik litevski Osinski — ti so sedeli pred velikim oltarjem tako, da jih je občinstvo lahko videlo. Posvetovali so se naglo, mrzlično, kakor je bila navada ob takih prilikah: govorniki so stopali na klopi in zaklinjali staršinstvo, da ne bi dali mesta brez obramba sovražnika v roke. Ako bi bilo treba tudi poginiti, mesto vzdržati sovražnika, Poljska se ojači. Česa manjka za obrambo? Je zidovje, vojska je, odločnost je — edino poveljnika je treba. In ko se je tako govorilo, je nastal med občinstvom šum, ki se je izpremenil v glasne krike — zborovalcev se je oprijela navdušenost.

"Poginemo drage volje!" so vpili, "pilavsko sramoto je treba izbrisati, domovino varovati!" In začeli so ropotati s sabljami in gole ostrine so migotale pri blesku sveč. Drugi pa so vpili: Tiho! Naj se zboruje redno! — Ali naj se branimo ali ne branimo?" "Branimo! Branimo se!" so vreščali navzoči, da je odmevalo od sten: "Branimo se!" "Kdo naj bo poveljnik?" "Knez Jeremija — on je vojskovodja, on je junak! On naj brani mesto, Poljsko — naj se mu izroči bulava! Živel!"

In tačas se je iz tisoč pljuč iztrgal tako gromek krik, da so se stene stresle in šipe zabrenčale v cerkvenih oknih: "Živel Jeremija! Živel! Naj zmaga!"

Zablislilo je tisoč sabelj — vsi pogledi so se uprli na kneza, on pa je vstal mirno, z namrščenimi obrvmi. Mahoma je vse potihnilo, da bi se bila slišala miš. "Jasna gospoda!" je rekel knez z zvanečim glasom, ki je došel v tej tišini do vseh ušes. "Ko so Cimbrini in Tevtoni napadali rimsko državo, se ni nihče pogajal za konzulat, a prevzel ga je Marij. Toda Marij je imel pravico ga sprejeti, ker ni bilo vodij, izbranih od senata. Tudi jaz bi se v tej stiski ne odtegal poveljstvu in bi rad z življenjem služil domovini — toda bulave ne morem sprejeti, ker bi se dotaknil pravic domovine, senata in vladarjev; a vodja samozvanec nočem biti. Med nami je oni, kateremu je Poljska

dala bulavo — je gospod kraljevi točaj . . ."

Tu pa knez ni mogel govoriti dalje, zakaj komaj je omenil gospoda kraljevega točaja, je nastal strašen vrišč, ropotanje s sabljami; truma se je zazibala in je vzbuhnila kakor smodnik, ki je padla vanj iskra. "Proč! Na pogibel! Pereat!" se je razleglo v trumi. "Pereat! Pereat!" je grmelo čimdalje bolj. Točaj je planil s sedeža, bled, s kapljicami mrzlega pota na čelu, ytem pa so se grozeče postavile bližale sedežem, oltarju — in slišalo se je že zlovražje: "Dajte ga!" Ko je knez to videl, do česa lahko to pride, je vstal in dvignil desnico.

Trume so obstale, sodeč, da hoče govoriti; potihnilo je vse, kakor bi trenil.

Toda knez je hotel le vihar ustaviti in preprečiti v cerkvi prelivanje krvi. Ko je torej videl, da je minil najgrozovitejši trenutek, je zopet sedel.

Dva sedeža dalje — vmes je

sedel le vojvoda kijevski — je sedel nesrečni točaj: sivo glavo je nagnil na prsi, roke so mu omahnile, a iz ust so se mu trgale besede, katere je prekinjal lo ihtenje:

"Gospod! Za grehe svoje pokorno sprejemem ta križ."

Starec bi mogel vzbuditi usmiljenje i v najtršem srcu, toda truma je navadno brez usmiljenja. In zopet se je vzdignil krik in vik, ko je naglo vstal kijeski ter dal z roko znak, da hoče govoriti.

Bil je to tovariš zmag Jeremije, zato so ga radi poslušali.

On pa se je obrnil h knezu in ga zaklinjal z ganljivimi besedami, naj bulave ne odkloni in naj se na obotavljanje oteji domovino. Ko Poljska gine, naj spe prava, naj jo reši ne vodja imenovani, temveč oni, ki je najspodobnejši jo rešiti.

"Vzemi ti bulavo, ti, nezmagani vojskovodja! Vzemi, reši ne samo mesto, temveč vso Poljsko! Glej, z njenimi usti te rotim jaz, starec, in z menoj vsi stanovi, vsi možje, vse žene in vsi otroci! Reši! Reši!"

Tu se je pripetil dogodek, ki je ganil vsa srca: deklica v žalni obleki se je približala oltarju, vrga knezu pred noge zlati svoj nakit in bisere, pokleknila predenj in glasno ihtela, klicala:

"Prinašam ti vse naše imetje, življenje polagam v tvoje roke, reši nas, reši, sicer poginemo!"

Ko so to videli, so vsi senatorji, vsi vojaški starešine in za njimi ves zbor — glasno zaplakali in slišal se je v tej cerkvi le en glas: "Reši!"

Knez je pokrnil z rokami oči. In ko je dvignil obličje, so se lesketale v zenicah solze — a še se je obotavljal. Kaj bo z dostojanstvom države, če sprejme bulavo on? Vtem je vstal kraljevski to-

čaj. "Jaz sem star," je rekel, "nesrečen in pobit. Imam pravico, da se odrečem bremenu, katero je nad moje sile, in ga položim na mlajše rame. Vpričo tega križanega Boga in vsega viteštva oddajam tebi bulavo — sprejmi jo!"

In podal je znak Višniovieckemu. Nastal je trenutek take tišine, da bi bil slišal letečo muho, naposled pa se je razlegel svečani glas Jeremije:

"Za grehe svoje — jo sprejemem."

In tedaj je vladala v zboru divja radost. Trume so lomile stole, padale Višniovieckemu pred noge, metale dragocenost in denar, novica se je razletela kakor blisk po vsem mestu; —

KUPITE NA FARMI PO ZMERNI CENI JABOLKA HRUŠKE ČEŠPLJE

vse škropljeno sadje

Pri nas dobite tudi lepe piščance, žive ali sveže zmraznjene — jih tudi zakoljemo in očistimo, ko čakate.

Adolph J. Somrack

Maple Grove Road

(Med Rt. 174 in Rt. 91)

blizu Rt. 84)

Willoughby, Ohio

ZAHVALA

Želimo se zahvaliti vsem za vso dobroto in sožalje, ki so jo nam izkazali ob smrti naše drage matere

Julia Shine

Zahvalimo se za venco, sožalne kartice in za vso pomoč, ki nam je olajšalo našo žalost.

DRUZINA SHINE.

vojaki so kar noreli od radosti in kričali, da hočejo iti nad Hmielnicega, na Tatarje in sultana; — meščani niso mislili več o podaji, temveč o obrambi do zadnje kaplje krvi; — radovoljno so nosili denar v mestno posvetovalnico, preden se je začelo govoriti o kakem davku; Židje so v sinagogah dvignili vrišč zahvale; topovi na napisih so gromovito naznaili radostno novico; po ulicah so streljali iz pušek, samopalov in samokresov. Klici: "Živel!" so trajali celo noč. Kdor bi stvar ne poznal, bi mogel soditi, da mesto slavi kako zmagovalstvo ali kako slovesnost.

In vendar je utegnulo vsak hip tristo tisoč sovražnikov obleči zidovje tega mesta — večja armada od onih, kakršno bi mogel postaviti nemški cesar ali francoski kralj, in bolj divja nego drhalj Tamerlana.

X.

Teden pozneje, dne 6. oktobra

bra za rana, je buknila po Lvovu vest, ravno tako nepričakovana kakor strašna, da je knez Jeremija vzel večji del vojske in tajno zapustil mesto in odšel neznan kam.

(Dalje prihodnjič)

— Okoli 85 odstotkov vse kave na svetu pridelajo v Južni Ameriki, največ v Braziliji.

KAYNEE NAVADNE IN "T" SRAJCE

Pri nakupovanju potrebne sezonske oprave za vašega sina ali vnuka, ki bo pričel pohajati v šolo, kupite mu gorri omenjeno srajco, ki je znana po kakovosti blaga in izdelka po sledečih znižanih cenah:

Prej \$2.00, sedaj \$1.59

Prej \$2.50, sedaj \$1.95

Prej \$3.00, sedaj \$2.39

Prej \$3.50, sedaj \$2.89

Prej \$3.95, sedaj \$3.19

Poleg srajc, je velika izbira deških kravat, naramnic in pasov ter spodnjega perila in nogavic v vseh merah in vzorcih v poznani in zanesljivi slovenski trgovini

FRANK BELAJ

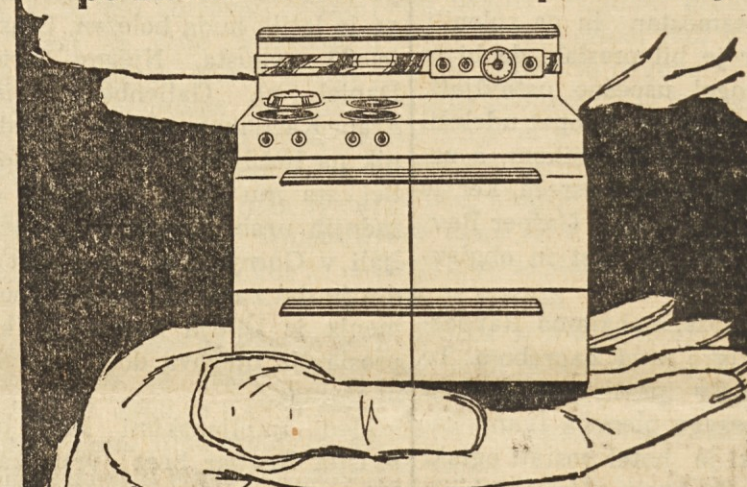
MOŠKA in DESKA OPRAVA

6205 St. Clair Ave.

Kitchen News

Električni štedilnik dokazano najčistejši

po znani "White Glove" preizkušnji

SEDAJ — se sami lahko prepričate, da je električno kuhanje najčistejše! Nadenite si vaše najboljše bele rokavice in drgnite s prsti po gorilcu električnega štedilnika . . . VASE BELE ROKAVICE BODO OSTALE BELE!

Vprašajte prijateljico, ki ima električni štedilnik, da vam dovoli poskusiti to na njenem štedilniku. Ali še boljše — pojdite v trgovino in si ogledajte električni štedilnik vrste 1952.

Preidite k "White Glove" električnemu kuhanju še to poletje. Samo to spada v moderne kuhinje!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" NAJBOLJŠA GODBA
NAJBOLJŠI TALENTI
ZJUTRAJ OB 10 — WICA in WGAR * ZVEČER OB 10 — WHK

ČEVLJI! ČEVLJI! ČEVLJI!

V Stan Majer Shoe Store dobite veliko zalogo najboljših čevljev za šolske otroke . . . Stan Majer ima tudi popolno zalogo jesenskih čevljev za moške in žene . . . Če hočete, da bodo prav pristojali in da bodo trpežni, oglasite se pri

STAN MAJER SHOE STORE

6107 ST. CLAIR AVE.

UT 1-5027

• Darila otrokom . . . • X-Ray Fitting

—ZELENE EAGLE ZNAMKE Z VSAKIM NAKUPOM—

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 1-0583

452 E. 152nd STREET COLLINWOODSKE URAD Tel.: IVanhoe 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

PRI NAS DAJEMO IN ZAMENJAMO EAGLE ZNAMKE!

THE MAY COMPANY'S BASEMENT

1.79 Pinwale Corduroy

Fina kakovost, jesenske barve

Izbira v vseh željenih odtenkih. Ostanki v dolžini od 1 do 8 jardov, za varčno šivanje doma. To blago je primerno za deške obleke, dolge in kratke hlače; dekliške in ženske obleke ter jopice. Sedaj, ko je izbira velika, je čas, da kupite jesenska oblačila.

Palm Tree 98c yd. 45-inč

Rayon Failles

77c yard

Primerno, znano, v izbiri ljubkih barv. Za krila, hlače, sportna oblačila, za cesto, za pisarno. Lepo tudi za pregrinjala, zavese itd.

59c yd. 80 Square pisani Percalle

Fina kakovost. Izbira najlepših vzorcev na svetli ali temni podlagi. Rožnati, ljubki, za vsako rabo. Za obleke, predpasnike, zavese, prevleke.

79c Yard Sanforizirani* Denimi

36 inč široki denimi, močne kakovosti. Izbira izbranih barv. Za sportna oblačila, za doma, za posteljna pregrinjala ali zavese. (*Uskočijo manj kot 1%)

The May Company's Basement Yardgoods Department

59c Pisan Cotton

Plisse Crepe

38c yard

Se hitro opere, ne rabi likanja, se dolgo nosi. V izbiri lepih vzorcev za otroška oblačila, kot tudi za oblačila za odrasle. Za pižame, nočna in dnevna oblačila.

34c yd.

48c yd.

Deške 1.95 flanelne športne srajce

Modeli s prišitim ovratnikom, v veliki izbiri barv in vzorcev. Mere 6 do 18. 1.69

Deške 49c atletske srajce, briefs

Pletene, v pasu z elastiko. Z majhnimi napakami. Mere 4 do 12. 3 za \$1

Deške 39c kratke nogavice

Argyle ali Blazer pragaši, zgornji z elastiko. V veliki izbiri vzorcev in barv. Mere 7 do 10½. 5 parov \$1

Ženske, otroške 39c kratke nogavice

Mercurizirani cotton. Za zavijati v beli in drugih barvah. Mere 6 do 11. Z majhnimi napakami. 4 za \$1

Otroške 59c Bobby nogavice

Trpežne in močne iz combed cottona, za zavijati. Bele v merah 8 do 11. Z majhnimi napakami. 39c

Otroške 55c kratke nogavice

Vse najboljše kakovosti. Čisto mercuriziran bombaž. Mrežni ali Derby rebrasti, zavijani modeli. Mere 7 - 11. 3 parov \$1

Mario Kolenc

Louis Planinc

GIVE YOUR BATHROOM A Fresh Start

Samo 159.50

brez dodatkov

CELA OPREMA

CRANE NEUDAY

Lepa moderna CRANE NEUDAY oprema napravi kopalnico privlačno in udobno.

Vsi komadi se lepo prilegajo skupaj; blesčeče beli in se njih površina prav lahko čisti. Imajo ves vdolane udobnosti in bodo nudili dolgo let trajno uporabo. Vse najnoveše iznajdbe — CRESTMONT pipe imajo DIALESE kontrole, da delujejo nemoteno in brezhibno.

CRANE NEUDAY skupina opreme za kopalnico je ocenjena tako zmerno, da je zmerno vsakdo. Zglasite se pri nas še danes, da vam razložimo vse udobnosti.

Pokličite MU 1-4200

W. F. HANN & SONS

"Since 1907"

15505 EUCLID AVE.

at TAYLOR

Trgovina je odprta vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek do 8. ure zvečer